

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 8 K, pol leta 4 K in za četrt leta 2 K. — Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 7 K. — Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušlja do odpovedi. — Udje „Katoliškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 16 vin. — Uredništvo: Koroška cesta šte. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta šte. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije.

Za inserate se plačuje od enostopne petivrstice za enkrat 48 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 36 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 10 vin. — Inserati se sprejemajo do torka popoldne. — Nezaprte reklamacije se poštnine proste.

Položaj.

Državna zbornica je sklicana na torek, dne 10. t. m., torej nas loči od zasedanja le še nekaj malo dni. Kljub temu se še dr. Seidlerju do danes ni posrečilo skovati in zvariti večine v državni zbornici, ki bi mu dovolila državni proračun in druge državne potrebščine. Dr. Seidler še vedno upa, da se ma bo v zadnjem hipu vendar le posrečilo pridobiti za se nemške socialne demokrate in Poljake. Toda če vse ne vara, gradi dr. Seidler svojo stavbo na pesek, kajti v parlamentarnih krogih so trdnega prepričanja, da za dr. Seidlerja ni več nobene rešitve iz zagate, v katero jo je s svojo nerodno protislovensko politiko zavozil ter da je njegov odstop še ta teden, torej še pred zasedanjem državnega zbora nezogiben. Seidlerja je začela zapuščati njegova najzanesljivejša opora — Nemci, njegov položaj je podoban potapljaljoči se ladiji, katero zapušča vsako živo bitje.

Rešitev jugoslovenskega, češkega in poljskega vprašanja dela vladi mnogo skrbi, zlasti rešitev jugoslovenskega vprašanja, katerega se pač ne bo več iznebila. Seidler sedaj pridno snubi nemške socialne demokrate, katerim ponuja nekaj obljub glede boljše ljudske prehrane, Poljake pa upa pridobiti s kakimi malenkostnimi političnimi in gospodarskim drotinami. Toda maloverjetno je, da bi bilo Seidlerjevo mešetarenje uspešno, kajti izključeno je, da bi Poljaki pritrtili Seidlerju, da bi mogel še nadalje tirati in nadaljevati svoje dosedanjo protislovensko politiko. Dnevi Seidlerjeve vlade so šteti!

Naslov: Na Italijanskem nasovražnik

Naslov: Na Italijanskem nasovražnik napada z veliko silo. Mi se umikamo korak za korakom. Na francosko bojišče je poslala Amerika dose- daž že blizu 1 milijon vojakov. Prihajajo pa še vedno nove ameriške čete. Med Evropo in Ameriko nepresatano prevaza na stotine ladij moštvo, topove in strelivo ter drugo vojno gradivo na zahodno fronto. Nemci vedo, da sovražna moč raste, radi tega se ba- je pripravljajo sedaj z vso močjo na glavni udarec proti sovražniku. Upamo, da bo bojna sreča sprem- jala naše orožje.

Vprašanje prehrane dela sedaj našim državnikom in politikom belo glavo. Stare zaloge žita in mo- ke so vse izžerpane, novih pa še ni. Sedaj bo kakih 14 dni še huda, posebno po velikih mestih. Žitna letina letos ne bo mnogo boljša kot lansko leto, ker je deževje zbil vse k tlom. Krompirja bo sicer nekaj več kot preteklo leto, a letos ga je mnogo manj nasajenega, ker se je ljudem odvzemalo spomladi celo semenski krompir. Med treznomislečimi politikmi naše in nemške države se vedno bolj slišijo glasovi, da bo vendar najbolje, če se pobotamo z nasprotniki in napravimo časten mir.

V sovražnih deželah so dostop- ni za časten mir. To je zvenelo iz govorov sovraž- nih veljakov Wilsona. I. od Džorža in drugih. Nemci- ja mora pokazati svojo dobro voljo, pa bo slo.

Ali je mogoče prisiliti Slovane k ljubezni do svojih tlačiteljev?

Dunajski okrajni predstojnik dr. Blasel priot- čuje v listu „Neues Wiener Tagblatt“: Nazor, da se more s porabo sile prisiliti nenemške narode k ljubezni do nemštva, smatra za zmoto mišljenja, ki ne bi jo Nemci slednjič izpoznali in se jo odrekli. Še nobenega naroda, tudi ne najmanjšega, ni nih najmočnejši trajno zatrl, ali ga celo popolnoma uničil. Kakih sramotnih činov ni zagrešila Anglija v Irski, Rusija na Poljskem, na Finskem in v Ukrajini, vendar ni dosegla, da bi narodi izginili. Nasprot- no: v trenutku sile so se povzdignili in se združili s sovražniki. Take zglede naj bi vendar uvaževali v Avstriji. Niti malega naroda Židov niso mogli kljub krutemu preganjanju in zatiranju uničiti, stotine še drugih narodov skozi 2000 let. Trdi celo, da se je o-

Evranil le po zatiranju, sicer bi se bil že davno po- topil v narodih, med katerimi živi. Ako bi imeli mi sedaj spretnije državnike nego jih imajo sovražniki, bi zasnovali protiofenzivo in bi rešili avstrijske v- prašanje, ne pa da ga z enostranskimi narodnimi privolitvami še bolj zametavamo. Rešitev mora priti le v narodnostni zvezni državi, za kakoršno imamo vzor v Švici. Vsak narod svojo okrožno vlado, vsi skupaj avstrijsko cesarstvo! Današnja ustava se je treživala, ž njo ni možno nadaljnje vladanje in mo- re dovajati vedno le do nerazrešljivih sporov. Čim pa bo sklenjen notrajni mir, bodo naši nasprotniki videli, da avstrijski narodi ne zanikujejo več te dr- ževe, marveč da se je oklepajo z veseljem in jo bra- nijo z navdušenjem, potem se nasprotniki odrečejo rade na razpad te stare države, zadnje nade, ki jim ostaja po vseh vojaških porazih. Potem pa bo to — svetovni mir!

Pravilno je, kar pravi tu dr. Blasel prepriče- valno za vsakogar, ki je blage volje in verujemo mu, da govori iskreno in z najboljšim namenom. Bojimo se pa, da govori gluhim ušesom! Njegove soplemenj- ske (posebno vsenemški in nemški) je oglašil trušč- tvoja, ki so se vrgli vanj proti narodom, in za nemo- žnost, ki lej pravijo nemška Avstrija; zato ne more- jo več čuti pametnega glasu in razumeti njegovega svarila.

Strah ima velike oči.

Minulo nedeljo so imeli vsenemci v Brucku ob Muri zopet velik tantam. Našim slovenskim poslan- cem sicer vlada prepoveduje vse shode, na katerih bi imeli priliko, da se z ljudstvom in s svojimi volilci pogovore o njih željah in potrebah, dočim morejo in smejo razni vsenemški hujskači neovirano hujskati nevedno nemško ljudstvo in mirne nemške knete — proti Slovincem. Tako je bilo tudi na nemškem tako- zvanem Volkstagu v Brucku ob Muri minulo nedeljo. Glavno besedo je imel tudi na tem nemškem Volksta- gu mariborski sin slovenskega očeta iz Slov. goric dr. Mravljak, ki je v zadnjem času začel prodajati svojo vsenemško modrost na debelo in drobno po ra- znih nemških Volkstagih. Kakor se zdi, bi ta mož še najrajši požrl za vsak obed po enega Slovencea. V Brucku ob Muri pa si je posebno prizadeval, da bi naslikal s prav črnimi barvami tega strašnega jugo- slovenskega zmaja. Pripovedoval je svojim nemškim poslušalcem, da je dr. Korošec skušal prepričati ta Volkstag v Brucku. To je seveda čisto nesramna laž, ker ima dr. Korošec preveč drugih skrbi, da bi se brigal za to, kar delajo gornještajski Nemci.

Dr. Mravljak je dalje pripovedoval, da je pre- šla agitacija za jugoslovensko državo že davno me- je Spodnje-Stajerske. Nabirali so podpise celo (stra- šno!) v Weizu, Mitterndorfu in Feldbachu. Gibanje je poseglo že celo na Gornje-Stajersko. V Mürzzu- schlagu, Kapfenbergu in Donawitzu se imajo ustano- viti dvojezične šole. Pri imenovanju okrajnega šolskega nadzornika v Mürzzuschlagu se je dalo pred- nost prosilecu, ki je znal slovenski. Obstoji tudi ne- varnost, da se bodo okrajni zastopi na Gornje-Staj- erskem izrgali Nemcem iz rok. Strah ima pač veli- kih oči! A za nas je ta najnovejši nemški strah ze- lo tolažilen. Ako slovenska povodenj že ogrožava tu- di gornještajersko nemštvo, potem bodo morali pač tudi Nemci priti do edino pametnega sklepa, da se obvarujejo grozeče slovenske nevarnosti, to je zah- tevati ločitev od Slovencev. Tedaj pa se bodo nemš- ke želje srečale s slovenskimi. Saj smo že svoj čas pisali, da bodo Nemci že sami želeli ločitev, ko bodo videli, da so ogroženi tudi že v popolnoma nemških krajih. Toda da pride ta slovenska nevarnost za Nemce tako hitro, pač nismo mislili. Tembolje bo za nas! Nemci se že boje za svoje okrajne zastope na Gornjem Stajerskem. Jutri se bodo bali že kaj dru- zega. Vseh teh strahov pa se bodo znebili, ako se lepo sporazumejo z nami, da se lepo prijateljsko lo- čimo. Tako bo ustrezno njim in nam.

Značilno je, da je dr. Mravljak izjavil, da bo- do Nemci

Portugalska in sv. Stolica.

Onkar je Portugalska pregnala svojega kralja in proglasila Portugalsko za republiko, ni prišlo v

toj nesrečni državi do reda in miru. Pri vseh volit- vah so vsled vladnega pritiska zmagali najhujši so- vražniki katoliške cerkve — prostozidarji. Vlada pro- stozidarjev je kakor mora tlačila Portugalsko. Prvi korak portugalske prostozidarske vlade je bil, da je Portugalska prekinila vse zveze z Rimom in s sveto Stolicco. Odpoklicala je portugalskega poslanika, ki je zastopal državo pri sv. Stolicci, papeževoga posl- nika v Lizboni je pa enostavno iztirala iz dežele. — Pretrgane so bile dolgo vrsto let vse zveze med Ri- mom in Portugalsko, katoliške Cerkev je bila v tej nesrečni deželi izpostavljena vsem mogočim zasledo- vanjem. Cerkev je vlada enostavno zaprla, deloma jih pa spremenila v državna skladišča, duhovnikom pa prepovedala izvrševanje dušnopastirske službe. Katoliška cerkev na Portugalskem je bila skozi dol- go dobo tako preganjana, kakor svoj čas v Franciji za časa velike revolucije. Dobro portugalsko ljudst- vo je pa kljub hude nu vladnemu pritisku zbralo pri zadnjih državnozoorskih volitvah vse svoje sile, da se otrese jarma prostozidarjev. Delo je bilo obilo blagoslovljeno. Vlada framazonov-prostozid arjev na Portugalskem je stirmoglavljena in sedajna katoliška vlada je pa zopet obnovila odnose, ki so svoj čas vladali med Portugalsko in Rimom. Za Rim je ime- novala zopet poslanika in tudi sv. Oče je imenoval poslanika kot svojega zastopnika pri portugalski vlad- di. Strahovladi prostozidarjev na Portugalskem je odklenalo, katoliške cerkve se zopet odpirajo in — pregnani katoliški duhovniki se vračajo zopet nazaj v deželo.

Uradna določila o proglasitvi za mrtvega.

Določila o proglasitvi za mrtvega so se z:pej izpremenila. S cesarskim odlokom z dne 12. oktobra 1914 se je poprejšnja tozadevna postava nekoliko iz- premenila. S tem cesarskim odlokom se je določilo, ta se more priglasitev za mrtvega izvršiti, če je bil kdo v vojni pogrešan in so po koncu vojne pretekla tri leta, ne da bi prišlo kako poročilo, da je še živ. Državni zbor je ta odlok nekoliko izpremenil. Postava z dne 31. marca 1918 določa sledeče: „V sedanjih vojni pogrešani se morej priglasiti za mrtve, če sta od zadnjega poročila, da so še živi, pretekli dve leti in od teh dveh let najmanj eno leto po 31. marcu l. 1918.“ Postava ne velja samo za tiste pogrešane, ki so se kot vojaki udeležili bojev, ampak tudi za lake, ki so bivali v bližini bivališča ali na kakih krajih, kjer so se dogodile eksplozije, obstreljevanja, nesre- če na ladjah in podobno, ravno tako za take pogre- šance, ki so na kak način mogli priti v sovražnikovo last. Prošnje za proglasitev za mrtvega se morejo vložiti pri okrajnem sodišču. Sodišče mora zadevo preiskati in če so vsi predpisani pogoji za proglasi- tev za mrtvega izpolnjeni, more pogrešanega proglasi- ti za mrtvega in izgotoviti o tem pismeno potrdilo. Proti izjavi, s katero se koga proglasi za mrtvega, je mogoče ugovarjati, ako ima stranka, ki hoče ugo- varjati, za svojo trditev zanesljivih dokazov. Ako se dokaže, da za mrtvega proglašeni še ni umrl, mora se izjava o proglasitvi za mrtvega preklicati.

Poslanska zbornica je bila pri posvetovanju o tej postavi očitno pod vtisom miru z Rusijo in je bila gotovo mnenja, da se bo izmenjava vjetnikov kar najhitreje izvršila. Ako bi bila vedela, da se bo vršila izmenjava tako počasi, bi bila skoro gotovo la roč za proglasitev za mrtvega podaljšala. Danes smo še daleč od tega, če se bo do 1. marca 1919 povsod sklenil mir in če se bodo do tega časa izmenjali vsi vojni vjetniki. Dokler izmenjava ni popolna in vse- stranska, ne moremo govoriti o kaki brezpogojni go- tovosti, da pogrešani ni več živ. Da se proglasitev za mrtvega pri pogrešanih ne zavleče cela desetlet- ja, je prav; ali da se je sedaj rok omejil na tako kratko dobo, je pa v sedanjih razmerah pač nekoli- ko prenačljeno. Priporoča se torej, naj se s takimi prošnjami počaka vsaj do sklepa miru, ker sicer bo- mo doživeli prav neprijetne zgodbe ali celo presene- čenja. Slučaji, da so se že leta 1914 pogrešani zopet oglasili, niso prav nič redki. Zlasti velja ta opomin za poročene, marsikak „padli“ mož in tudi uradno za mrtvega razglašeni se je zopet zbudil k življenju. — Priobinjamo, da mora biti, če gre za zopetno poro- čitev, državna proglasitev za mrtvega potrjena tudi od škofijstva, sicer Cerkev ne dovoli nove poroke. Če pa bodo razlogi državne sodnje zadostovali tudi ško- filstvu, pa ni kar samoposebi gotovo.

pokvarijo. V „Slov. Gospodarju“ inserirajo razne...

Tečaj za vnovčevanje zelenjave. Na mariborski...

Novo cene za žito. Pšenica, rž in pira 55 K, ječmen...

Karte za tobak se bodo delile v kozjanskem okraju...

Dopisi.

Maribor. Pri železniški nesreči v Hrastniku dne 30. junija...

Maribor. Dne 23. junija je tukaj umrla gospa Ivana Krambergar...

Slivnica pri Mariboru. Dekliška Mar. družba ima v nedeljo...

Jarenina. Prihodnjo nedeljo, dne 7. julija, ob pol petih popoldne...

Spodnja Sv. Kungota. V predzadnji številki Vašega lista...

Sv. Jurij ob Pesnici. Pri nas se je šolski pouk pričel v novi šoli...

Sv. Trojica v Slov. gor. Naš rojak g. Maks Kovačič...

Sv. Andraž v Slov. gor. Umrla je, sprevidena s sv. zakramenti...

Sv. Andraž v Slov. gor. Dne 10. junija smo spremili k zadnjemu počitku...

Sv. Jurij ob Ščavnici. Slovenski topničar nam piše: Kje pa je ostala naša župnija...

Vučja vas. Dne 17. junija je preminul Ignacij Domajnko...

Sv. Marko niže Ptuja. Pred kakimi tremi tedni je bila najdena...

Sv. Urban pri Ptuj. Južu Šrajnarju se vrli Urbančani jasno pokazali...

poznamo. Radi tega bomo v prihodnje zbrali vse in vestno povedali...

Videž pri Slov. Bistrici. Janez Babšek od 26. strelskega polka...

Brezno ob Dravi. Flosarska nedelja se bo tukaj obhajal dne 7. julija...

Pameče pri Slovenjgradu. Tučaj se vrši v nedeljo, dne 7. julija...

Št. Ilij pod Turjakom. Bralno društvo priredi v nedeljo, dne 7. julija...

Dražaves pri Konjicah. V noči dne 29. junija je opazila tukajšnja posestnica...

Gornji grad. Izobraževalno društvo in Narodna čitalnica priredita skupno...

Polzela. Spoštovano Pirčevu obojtelj je zadel hudi udarec. Dne 11. junija...

Celje. Zrelotni izpit na orglavski šoli se bo vršil v sredo, dne 10. t. m. Med 12 učenci...

Sv. Peter pod Sv. gorami. V sredo, dne 26. junija, je umrl v starosti 44 let...

Sv. Peter na Medvedovem selu. V nedeljo, dne 7. julija, priredi Katoliško-slovensko politično društvo...

Sv. Križ pri Slatini. Bralno društvo priredi v nedeljo, dne 7. julija...

Náš narodni praznik. God naših blagovestnikov sv. Cirila in Metoda...

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Sv. Lovrenec v Slov. gor.: Če nakupovalec živine res tako nastopa...

Loterijske številke.

Trst, 26. junija 1916 34 71 35 76 46
Dunaj, 28. junija 1916 59 13 41 49 78

Mala naznanila.

Man beseda stane 10 vinarjev.

Kupi se:

Kupi se zabljena dobra slamerznica. Ponudbe pod „1890 K“ Slov. Bistrica. 827

Kupim hišo ali posestvo. Ponudbe pod „Takej št. 825“ na upravo. 824

Kupi se takoj ali v jeseni mala hiša z vrtem, osiroma male posestve v bližini Celja...

Proda se:

Proda se razno kmetijsko orodje, oprava, umivalnik, nočna omarica, mizica, stoli in nov ovratnik...

Prodam tri kanje in sicer dva 4 letna žrebec 15 pesti visoka...

Hiša za obrt v središču Maribora z lepim vrtem se proda...

Desetmalne tehtnice od 150 do 1000 kg. Kakor tudi tehtnice za nagle rabe...

Proda se lepe posestve blizu Maribora, lepa hiša z 2 sobama...

Enonadstropna hiša v Mariboru z velikim vrtem in hlevom...

Imam in krameloma Donačke gore vsakevrstne mlinске kamne na prodaj...

Poskrbim vsakemu železniškemu mlincu za vsake vrste strazja...

Službe:

U. bra. Kuberica se sprejme takej pri samostojnem zdravljenju v trgu na Štajerskem...

Trgovski pomočnik, mešane stroke išče službo na deželi...

Tri vlničarje vsakega s 4-5 delavskimi mečmi sprejmem proti dobremu plačilu...

Išče se učenka v trgovino mešane blaga pri g. Pavel Kešenina na Gomilskem...

Takoj sprejemom pridne in zanesljivo kuharico, ki pomaga pri domačem delu...

+

Potrni od globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem...

Karel Paulšek

o in kr. stotnik in peveljnik težke baterije, dne 18. junija t. l. v 29. letu svoje starosti, padel na južno-zahodnem bojišču...